

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 169618
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

7/33071 7 GK 12
7/37296
7/34955 GK 26
7/36526-36531 GK 47
7/36683-36684 GK 50
7/36690
7/36826 GK 51
7/37350-37353 GK 61
7/37495-37496 GK 65
27 Ocak 2021
7/37603 GK 7
7/37721
7/37724 .../.../2021
7/37846-37847
7/37849-37850
7/37936-37942
7/38097-38098
7/38097-38098
7/38375-38380
7/38520-38523
7/38673-3869
7/38702
7/38781
7/38975
7/38979

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (8 Adet, 8 Sayfa)
- Cevap Yazısı (79 Adet, 129 Sayfa)

7/37350
GK 61

NIĞDE MİLLETVEKİLİ
SAYIN ÖMER FETHİ GÜRER'İN
TBMM 7/37350 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR

FOX TV'de Gazeteci İsmail Küçükçaya'nın Kanal İstanbul'la ilgili sorularını yanıtlarken, projeler öncesinde "detaylı incelemeler" yapıldığını söylediniz. Bu bağlamda son yıllarda ülkemizin en ciddi çevre sorunu haline gelen ve adına altın madenleri denilen açık hava kimyasal fabrikalarında çok büyük çevre felaketleri neden olduğu iddiaları kamuoyuna yansımaktadır.

Bu çerçevede:

1-Kanal İstanbul için yaptırdığınızı söylediğiniz detaylı incelemeleri, adına altın madeni denilen ancak gerçekte açık hava kimya fabrikaları olan ve yüzlerce ton siyanür- sülfürik asit-nitrik asit ve silika gibi en ağır kimyasalların kullanıldığı yerlerde de araştırma yaptırıyor musunuz? Örneğin Niğde İli Ulukışla İlçesi'ne bağlı Tepeköy'de faaliyet gösteren Maden İşleme Tesisleri'nden siyanür sızıntısı olduğu iddialarıyla ilgili de detaylı inceleme yaptırdınız mı?

2-Yüzlerce ton siyanür, sülfürik asit, nitrik asit gibi kimyasalların kullanıldığı dikkate alındığında yeraltı suyu işletme sahalarının yeraltı sularına etkileri araştırılmakta mıdır? Bu noktada madende kullanılan zehirli kimyasalların zemine ve zeminden de yeraltı sularına sirayet etme riski ortadayken bu tesislerle ilgili detaylı incelemeler de yaptırdınız mı?

3-Toros Dağlarımız, bir yanda Hatay-Adana-Mersin-Antalya, diğer yanda Kahramanmaraş-Konya-Niğde-Isparta-Burdur gibi illerin ortasında Türkiye'nin can damarı bir dağ silsilesidir. Bu dağ silsilesinin vahşi madencilik yöntemleriyle paramparça edilmesi, içindeki eşsiz su kaynaklarının yok edilmesi ve zehirlenmesi çalışmalarıyla ilgili detaylı inceleme de yaptırdınız mı? Torosları kapsayan madencilik faaliyetlerine ÇED onayı verirken de detaylı inceleme yaptırdınız mı?

4-Uşak, Kütahya ve Afyonkarahisar illerimiz arasında kalan Murat Dağı sizin de çok iyi bildiğiniz gibi tek başına Türkiye akarsularının yüzde 40'ının doğuş noktasıdır. Büyük Menderes, Gediz ırmakları ile Porsuk Çayı'nın ve onlarca derenin doğuş noktası Murat Dağı'dır. Murat Dağı Gediz, Menderes ve Söke ovalarının can damarıdır. Bu gerçek ortadayken başında bulunduğunuz bakanlığın Murat Dağı'yla ilgili vahşi madencilik projelerine ÇED onayı vermesini nasıl değerlendiriyorsunuz? Murat Dağı'yla ilgili altın-gümüş-bakır madeni projelerine ÇED onayı verirken de detaylı inceleme yaptırdınız mı? Yaptırdıysanız bu onayı nasıl verdiniz?

5-Kurşunçalı, Ordu İli ile Fatsa ve Perşembe ilçelerinin ortasında kalan ve bölgenin Kazdağları olarak adlandırılabilir bir dağ silsilesidir. Kurşunçalı çevresindeki ilçelerle birlikte yüzlerce köyün ve binlerce dönüm fındık bahçesinin can damarıdır. Kurşunçalı'dan doğan ırmak ve dereler çevredeki vadilere hayat vermektedir. Hal böyleyken üyesi olduğunuz hükümetinizin böylesine stratejik bir dağa ÇED onayı vermesi veya bu dağın, ÇED onayı bile aranmadan maden aranması için ihale edilmesini doğru buluyor musunuz?

6-Kanal İstanbul'la ilgili detaylı incelemeler yaptırdığınızı söylüyorsunuz. Peki Biga Yarımadası'nın can damarı olan; doğasıyla, kültürüyle, tarihiyle Türkiye'nin çok özel bir bölgesi olan Kazdağları'nda Kanadalı Alamos Gold Şirketi'nin 347 bin ağacı kesmesi öncesinde de detaylı inceleme yaptırmış mıydınız? Yani detaylı incelemelerinizden sonra mı şirkete ÇED onayı verilip, Kazdağları'nda 347 bin ağacı kesilebilmesinin yolu açıldı?

7-Fırat Nehri'nin kıyısına kurulmasına izin verilen, yılda 9 bin ton sülfürik asit, 7 bin ton siyanür, 5 bin ton silika ve bunlar gibi onlarca zehirli kimyasal su gibi kullanan ve her gün Mısır Piramidi gibi zehirli pasa dağlarını Fırat'ın kıyısına yığan Çöpler Altın Madeni için de detaylı inceleme yaptırmış mıydınız? Yaptırdıysanız, Fırat Nehri'nin hemen kıyısına yığılan ve zehirli ağır metaller ile sülfürik asit sızıntısı kaynağı olan pasa dağlarıyla, deprem fay hattı üzerine inşa edilen 47 milyon metreküplük zehir barajıyla, bırakın Erzincan ilimizin güvenliğini Türkiye'nin gıda güvenliğine ve hatta Ortadoğu'nun gıda güvenliğine bir tehdit haline gelmiş olan Çöpler Altın Madenine nasıl izin verdiniz? Bugün İliç'in, Kemaliye'nin ve Erzincan'ın güvenliğini tehdit eden, Munzur Dağları'nı hedef almış bu madenle ilgili yeni bir detaylı inceleme yaptırarak mısınız?

8-Dünya Koronavirüs salgınıyla sarsılırken, küresel ısınma tehlikesi bütün çıplaklığıyla devam ederken, dünyadaki en değerli şeylerin tarım toprakları, temiz sular ve solunabilecek bir hava olduğu gerçeği ortadayken, başında bulunduğunuzun bakanlığın Türkiye'nin en değerli orman alanlarına, tarım alanlarına, meralarına, su kaynaklarına yönelik bu vahşi madencilik projelerine ÇED Onayı verirken de detaylı inceleme yapıyor musunuz?

9-Adına altın madenciliği denilen açık hava kimyasal fabrikalarında çok büyük oranlarda siyanür, sülfürik asit, silika gibi ağır kimyasallar kullanılmakta, bir ton dore altın yani ham altın elde etmek için tam beş milyon ton taş-toprak ve çakıl siyanürle ve sülfürik asitle yıkanmaktadır. Adına altın madenciliği denilen bu sistemde çok büyük oranlarda su tüketimi söz konusudur. Bir gram altını çıkarıp ayırtmak için 4 bin litre su kullanılacağı bilimsel gerçeği ortada iken, vatandaşlarımız ve Türkiye'nin bütün canlıları için tehdit kaynağı olan altın madenlerine ÇED onaylarını hangi detaylı incelemelerden sonra veriyorsunuz?

CEVAPLAR

1,2-Gümüştaş Mad. ve Tic. A. Ş. tarafından işletilen "Tepeköy Cevher Zenginleştirme Tesisi" faaliyetine 21.08.2011 tarihinde "ÇED Olumlu" kararı verilmiştir. Proje kapsamında, zenginleştirme tesisinden çıkan atıkların depolanacağı atık depolama alanının yeri belirlenirken yeraltı suyuna etkileri de dahil her konuda değerlendirilme yapılmış, başta DSİ Genel Müdürlüğü olmak üzere ilgili kurumların uygun görüşleri alınmıştır. Ayrıca atık depolama alanına ait proje Bakanlığımız ilgili birimleri tarafından değerlendirilip (kullanılacak geçirimsiz malzemenin neler olduğu, inşaat alanının büyüklüğü, yüksekliği, eğimi vs) onay alındıktan sonra proje faaliyete geçirilmiştir.

Söz konusu tesiste; aktif olarak kullanılan atık havuzu, kullanılmayan atık havuzu, gözlem kuyusu, tesis içi sızıntı suyu ve tesis karşısında bulunan tarlanın yeraltı sızıntı suyu gibi farklı noktalarından 9 adet numune alınarak Bakanlığımız Çevre Referans Laboratuvarı'nda analizleri yapılmıştır. Niğde İli, Ulukışla İlçesi, Tepeköy bölgesinde faaliyet gösteren maden tesislerinde gerek şikayetler üzerine, gerekse de

mevzuat uyarınca gerekli incelemeler kapsamında son 6 yıl içerisinde 98 çevre denetimi gerçekleştirilmiş, denetimler sonucunda tespit edilen ihlaller doğrultusunda işletmelere idari para cezası uygulanmıştır. Söz konusu şikâyetler kapsamında atık havuzlarında herhangi bir sızıntı olup olmadığı tespiti amacıyla yapılan analiz raporları Bakanlığımıza iletilmiş olup konu ile ilgili bölgede herhangi bir kirlilik olup olmadığına ilişkin izleme çalışmaları yapılmakta ve gerekli tüm incelemeler Bakanlığımız ve İl Müdürlüğümüz tarafından titizlikle gerçekleştirilmektedir.

Gümüştaş Mad. ve Tic. A. Ş. tarafından "Tepeköy Kompleks Cevher Hazırlama, Cevher Zenginleştirme Tesisi ve Atık Depolama Tesisi" projesi ile ilgili olarak 04.03.2020 tarihinde "ÇED Olumlu" kararı verilmiştir. Söz konusu proje, henüz faaliyete geçirilmemiş olup projede siyanürle altın işleme şeklinde madencilik faaliyetinde bulunulmayacak, cevher zenginleştirme işlemi siyanürle değil Flotasyon (Köpükle Yüzdürme) Yöntemi ile yapılacaktır.

4-Kütahya İli, Gediz İlçesi'nde yapılması planlanan "Yıldız Altın Gümüş Madeni Kapasite Artırımı, Cevher Zenginleştirme Tesisi ve Kıрма Eleme Tesisi (Murat Dağı Altın Madeni)" projesi için 08.05.2019 tarihinde "ÇED Olumlu" kararı verilmiş olup kararın yürütmesinin durdurulması ve iptali talebiyle açılan davada, Kütahya İdare Mahkemesi tarafından "ÇED Olumlu" kararı iptal edilmiştir. Bahse konu proje için geçerli bir ÇED Kararı bulunmamakta olup Bakanlığımıza yapılan yeni bir başvuru da bulunmamaktadır.

5- 7061 sayılı "Bazı Vergi Kanunları İle Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" 05.12.2017 tarihli ve 30261 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanun'un 48. maddesinde "*....Jeolojik haritalama, jeofizik etüd, sismik, karot, kırıntı ve numune alma ile bunlara yönelik sathi hazırlık işlemleri içeren faaliyetler için çevresel etki değerlendirmesi kararı aranmaz.*" hükmü yer almakta olup söz konusu Kanun kapsamında tanımlanan yöntemlerle gerçekleştirilmesi planlanan ve taahhüt edilen faaliyetlerle ilgili ÇED Yönetmeliği hükümlerinin uygulanmasına gerek bulunmamaktadır. Konu ile ilgili olarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'ndan bilgi alınmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

6- Proje alanında bulunan orman alanları ile ilgili olarak ÇED sürecinde, Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü komisyon üyesi olarak yer almış olup gerekli değerlendirmeleri doğrultusunda süreç yürütülmüştür.

Ağaç kesimi, Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü'ne bağlı İşletme Müdürlükleri kontrolünde ve izninde gerçekleştirilmektedir. Proje alanında Orman Bölge Müdürlüğü ve Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü ekipleri tarafından 09.07.2019 ve 31.10.2019 tarihlerinde denetim gerçekleştirilmiş olup proje alanında bulunan ormanlık sahalara ilişkin Orman İşletme Şeflikleri'nden gerekli izinlerin alındığı ve kesim çalışmalarının Orman Kanunu'nun 16. maddesi kapsamında yayımlanan Uygulama Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda yapıldığı tespit edilmiştir.

7- Erzincan İli, İliç İlçesi, Çöpler Köyü Mevkii'nde Anagold Madencilik San. ve Tic. A.Ş. tarafından yapılması planlanan "Çöpler Kompleks Madeni Kapasite Artışı Projesi" için 24.12.2014 tarihinde "ÇED Olumlu" kararı verilmiştir. ÇED sürecinde; Maden İşleri Genel Müdürlüğü, Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Meteoroloji Genel Müdürlüğü, Erzincan Valiliği (mülga İl Gıda Tarım ve Hayvancılık

Müdürlüğü, Halk Sağlığı Müdürlüğü, İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği) ve Bakanlığımız yetkililerinden oluşan kapsamlı bir İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu marifetiyle gerekli değerlendirmeler sonucu ÇED kararı verilmiştir.

3,8,9-Bakanlığımıza başvuru olan projelerle ilgili olarak ÇED sürecinde, Yönetmeliğin 8. maddesi gereğince, ilgili kurum ve kuruluşlardan oluşan kapsamlı bir İnceleme-Değerlendirme Komisyonu teşkil edilmiştir. ÇED sürecinde sunulan rapor, bilgi ve belgeler, komisyon tarafından incelenip değerlendirilerek karar verilmektedir.